

Justis- og beredskapsdepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Oslo, 20.12.2019

Deres ref: 19/3715

NOAS hørings svar – NOU 2019:13 Når krisen inntreffer

NOAS viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 22. august 2019, hvor det ble bedt om syn på Beredskapshjemmelutvalgets utredning.

NOAS har forståelse for de betydelige utfordringene som ekstraordinære kriser kan medføre, og at norske myndigheter i eksepsjonelle tilfeller har behov for raskt og effektivt å kunne iverksette nødvendige tiltak. Vi mener det imidlertid ikke er gitt tilstrekkelige begrunnelser for hvorfor det finnes et behov for den type sektorovergripende fullmaktshjemmel som utvalget foreslår.

Den foreslåtte krisefullmaktsloven gir etter vårt syn svært vage kriterier for når det foreligger en «*ekstraordinær krise*», hvor fullmakten slår inn. En generell fullmakt til på kort varsel å fravike, supplere eller utfylle annen lovgivning uten at de vanlige demokratiske prosesser er fulgt, kan føre til svært alvorlige inngrep i enkeltpersoners rettigheter og bør kun anvendes der det er absolutt nødvendig. Om kriteriene er for vage og uklare, slik de fremstår i dette forslaget vil det for det første være lite forutsigbart for befolkningen når fullmakten kommer til anvendelse. Uklarhet angående terskelen for anvendelse kan potensielt være til hinder for en effektiv håndhevelse i tilfeller hvor det er nødvendig med svært raske tiltak. I verste fall kan en for generell fullmakt også gi grunnlag for misbruk fra myndighetenes side.

NOAS vil påpeke at det kun er helsesektoren som synes forutsatt å falle utenfor fullmakten, ved at utvalget noen steder uttaler at grunnleggende rettigheter innen helse ikke skal omfattes, selv om dette ikke kommer til uttrykk i den foreslåtte lovteksten. Det er derimot ikke så langt vi kan se nevnt noe om at det norske rettsvesenet skal være unntatt fullmaktslovgivningen. Det er riktignok forutsatt at de tiltak som iverksettes skal være gjenstand for alminnelig domstolskontroll, men slik lovteksten er utformet omfatter fullmaktene i prinsippet også reguleringen av hele det norske rettsvesen.

Det er ikke gitt noen unntak for lovgivningen om domstoler, politi og påtalemyndighet eller advokater. Etter vårt syn er dette uheldig, og vi mener dette burde være drøftet av utvalget. Vi kan ikke se at det foreligger gode grunner til å hjemle inngrep i rettsvesenet, i vid forstand. Det vil være svært uheldig om krisefullmaktsloven hjemler adgang til inngrep mot advokater eller domstoler som vanskeliggjør deres arbeid eller er til hinder for deres uavhengighet. Slike omrokeringer eller inngrep mot aktører i justissektoren har skjedd i andre land i Europa, og det er nødvendig å sikre at dette ikke vil skje i Norge. I den sammenheng er

det ikke tilstrekkelig at det per i dag ikke foreligger noen hensikter om å gripe inn i justissektoren, lovgivningen må ta høyde for tider hvor den politiske situasjonen divergerer betydelig fra dagens forhold.

For øvrig vil NOAS vise til høringsuttalelsene til Advokatforeningen og ICJ Norge, som vi stiller oss bak.

NOAS vil på denne bakgrunn ikke støtte utvalgets forslag, slik det er fremsatt.

Vi takker for anledningen til å delta i høringsrunden, og vi er tilgjengelige for ytterligere kommentarer om dette skulle være ønskelig.

Med vennlig hilsen
Norsk Organisasjon for Asylsøkere

Ann-Magrit Austenå
generalsekretær

Andreas Furuseth
juridisk seniorrådgiver